

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Jana Bialeková

Rozvoj čitateľskej gramotnosti na hodinách anglického jazyka na gymnáziu

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Banská Bystrica
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Jana Bialeková

Kontakt autora: na Gymnázium Mikuláša Galandu Turčianske Teplice,
janka.bialekova@gmail.com

Názov OPS/OSO: Rozvoj čitateľskej gramotnosti na hodinách anglického jazyka na
gymnáziu

Rok vytvorenia 2014

OPS/OSO: X. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Ivana Medved'ová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

čitateľská gramotnosť, cudzojazyčná literatúra, cudzojazyčné texty, práca s textom na vyučovaní, textové úlohy, vyučovanie anglického jazyka

Anotácia

V tejto OPS sa zameriavam na problematiku rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov. Opísané skúsenosti som získala prácou na gymnáziu v Turčianskych Tepliciach. V prvej kapitole stručne popisujem potrebu venovať sa rozvoju čitateľskej gramotnosti, aktuálny stav a postoje študentov k čítaniu. Druhá kapitola má prevažne praktický charakter. Ide o pracovné listy s konkrétnymi textami a úlohami rozvíjajúcimi čitateľskú gramotnosť. Súčasťou pracovných listov sú aj metodické listy pre učiteľa.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Integrácia čitateľskej gramotnosti do výučby na strednej škole	733/2012 KV
Podpora čitateľskej gramotnosti žiakov v základnej škole	976/2012 KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 NÍZKA ČITATELSKÁ GRAMOTNOSŤ – PROBLÉM SÚČASNEJ EDUKAČNEJ PRAXE	7
1.1 Výskumy PISA	7
1.2 Niektoré príčiny a dôsledky nízkej čitateľskej gramotnosti	8
1.3 Čitateľská gramotnosť žiakov na našej škole	9
1.4 Tipy na rozvoj čitateľskej gramotnosti	10
2 PRACOVNÉ LISTY	13
2.1 Pracovný list č. 1	14
2.2 Pracovný list č. 2	17
2.3 Pracovný list č. 3	21
2.4 Pracovný list č. 4	24
2.5 Pracovný list č. 5	27
ZÁVER	30
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV	31
ZOZNAM PRÍLOH	32

ÚVOD

Čitateľská gramotnosť je kľúčovým predpokladom toho, aby žiaci zvládli osvojovanie si učiva nielen na humanitných, ale aj na prírodovedných predmetoch. To, že žiak zlyhá pri riešení úlohy kvôli tomu, že nepochopil zadanie je, bohužiaľ, v našich školách každodenným javom. Následkom je nedostatočné riešenie úlohy a neúspech žiaka, čo dokazujú aj merania PISA, podľa ktorých sa nachádzame na chvoste rebríčka v uvedenej oblasti.

Opisom mojej osvedčenej pedagogickej skúsenosti sledujem cieľ podeliť sa s inovatívnymi postupmi pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti na hodinách anglického jazyka.

OPS je zameraná na prácu s cudzojazyčnou literatúrou na hodinách angličtiny. Poskytuje podrobný a praktický návod na realizovanie aktivít zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti tak na vyučovaní ako aj pri vypracovávaní domácich úloh žiakom.

Je určená učiteľom gymnázií, stredných škôl a učiteľom 2. stupňa základných škôl. Tiež môže pomôcť študentom pri príprave na maturitnú skúšku ako aj budúcim pedagógom.

Opísané aktivity sú spracované tak, aby boli pre žiakov čo najpútavejšie a aby vytvárali a upevňovali ich pozitívny vzťah ku knihám a čítaniu.

Aktivity sú zamerané na prácu s textami rôzneho druhu (teda nie iba na krásnu literatúru, ale aj na praktické texty výkladového a administratívneho štýlu) a vedú žiakov k tomu, aby sa naučili informácie v texte vyberať podľa aktuálnej dôležitosti, triediť ich podľa určitého príznaku a syntetizovať nové poznatky.

Materiály sú spracované pre žiakov atraktívnym spôsobom a zapracované texty a úryvky boli veľmi precízne vyberané tak, aby sa na nich dalo čo najefektívnejšie precvičovať a zvyšovať čitateľskú gramotnosť.

Pri ich tvorbe bola dôležitým kritériom najmä zaujímavosť a aktuálnosť jednotlivých tém (zadaní) pre mladých ľudí.

Verím, že práve prostredníctvom vzájomného odovzdávania si nadobudnutých skúsenosti a dobrej praxe môžem prispieť k tvorbe kvalitných didaktických pomôcok a dosiahnuť tak napredovanie a pokrok našich žiakov.

1 NÍZKA ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ - PROBLÉM SÚČASNEJ EDUKAČNEJ PRAXE

Čitateľská gramotnosť je v dokumentoch PISA charakterizovaná ako schopnosť nielen dekódovať napísaný text, ale predovšetkým ako schopnosť porozumieť textu, interpretovať ho a použiť v aktuálnej situácii. Je to teda „porozumenie a používanie písaných textov, uvažovanie o nich a zaangažovanosť čitateľa do čítania za účelom dosahovania osobných cieľov, rozvíjania vlastných vedomostí a schopností a podieľania sa na živote spoločnosti“(z originálu: *an individual's capacity to understanding, use and reflect on and engage with written texts, in order to achieve one's goals, to develop one's knowledge and potential and to participate in society; PISA, online 3*).

Čitateľ musí byť schopný zaradiť základnú informáciu získanú z konkrétneho textu k svojim doterajším kognitívnym a metakognitívnym poznatkom o svete.

1.1 Výskumy PISA

Štúdia PISA, ktorá prebieha pod záštitou OECD má jasný cieľ zistiť a zmerať výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu z pohľadu požiadaviek trhu práce. (http://www.nucem.sk/sk/medzinarodne_merania/project/5)

Reflektuje teda funkčnú gramotnosť žiakov z pohľadu učenia sa pre život a to v oblasti čítania, matematiky a prírodných vied u 15-ročných žiakov.

Merania sa opakujú v trojročných cykloch a od roku 2012 sa Slovensko zúčastňuje testovania aj nových doplnených oblastí – finančná gramotnosť a riešenie problémov. Zúčastňujeme sa aj na elektronickom testovaní čitateľskej a matematickej gramotnosti.

Myslím si, že jedným z poslání PISA je aj zmeniť optiku učiteľov a vzdelávacích inštitúcií na vzdelávanie a podnietiť zmeny vo vzdelávaní. Efektívne vzdelávanie je také, ktoré pripraví žiakov na prácu a na reálne životné situácie a to vo všetkých oblastiach spoločenského života.

Merania PISA dokazujú, že niektoré krajiny tento cieľ zvládajú a dosahujú lepšie ako iné a poukazujú tak na odlišnú mieru efektívnosti vzdelávania rôznych školských systémov.

Práve koncept čitateľskej gramotnosti ako komplexného súboru schopností a zručností potrebných pre život je to, čo podľa môjho názoru stavia celú túto štúdiu na výnimočné miesto. PISA poukazuje na to, že len technické zvládnutie čítania, hoci aj na výbornej úrovni, nie je postačujúce pre život.

Výsledky našich žiakov sú pod priemerom OECD – na rozhraní úrovni 2 – 3 zo šiestich úrovni. Chcem podotknúť, že úroveň 2 je považovaná za základnú úroveň gramotnosti.

Pre ilustráciu uvádzam, že najvyššiu úroveň – 6 dosiahlo v roku 2009 len 0,3% našich žiakov, pričom priemer OECD bol 0,8%. Naopak, až 22,3% našich žiakov preukázalo nedostatočnú úroveň čitateľských zručností, čo je o štyri percentuálne body viac ako priemer OECD.

Uvádzam tabuľku s uceleným prehľadom výsledkov testovania čitateľskej gramotnosti na Slovensku v porovnaní s priemerom OECD.

Tabuľka 1: Podiel žiakov na jednotlivých úrovniach - vývin celkovej úrovne čitateľskej gramotnosti slovenských žiakov podľa PISA

Úroveň	Body	PISA 2003		PISA 2006		PISA 2009	
		OECD %	SR %	OECD %	SR %	OECD %	SR %
úroveň 6	viac ako 698	8,3	3,5	8,6	5,4	0,8	0,3
úroveň 5	626 – 698					6,8	4,2
úroveň 4	553 – 625	21,3	15,4	20,7	15,8	20,7	16,7
úroveň 3	481 – 552	28,7	27,7	27,8	25,9	28,9	28,5
úroveň 2	407 – 479	22,8	28,4	22,7	25,1	24,0	28,1
úroveň 1a	335 – 406	12,4	16,9	12,7	16,6	13,1	15,9
úroveň 1b	262 – 334	6,7	8,0	7,4	11,2	4,6	5,6
pod úrovňou 1b	menej ako 262					1,1	0,8

Prameň:

http://www.nucem.sk/documents//45/aktivita_3_3/1_pracovne_stretnutie/PISA_web.pdf

1.2 Niektoré príčiny a dôsledky nízkej čitateľskej gramotnosti

Základným predpokladom pre dobré fungovanie prosperujúcej spoločnosti je kvalitné vzdelanie. Na dosiahnutie tohto stavu je potrebná predovšetkým ucelená koncepcia, jasný obraz toho odkiaľ a kam chceme žiaka počas rokov učenia sa doviest'. Túto koncepciu predstavuje Štátny vzdelávací program, ktorý je u nás akosi vždy šitý horúcou ihlou. V tomto smere ja ako regulérna učiteľka nevidím spôsob, ako by som mohla veci zmeniť.

Ale aj napriek tomu som presvedčená, že je veľa toho, čo môžeme my učelia urobiť, aby sa naše hodiny stali efektívnejšími. Ak chceme dosahovať lepšie výsledky je potrebné uvedomiť si zmeny v úlohe a zmysle povinného čítania a čítania vôbec najmä z hľadiska potrieb našich žiakov a tendencií v čítaní. Mám na mysli zmeny, ktoré za posledné roky nastali vo vývoji osobností žiakov a ktoré sú tiež jednou z príčin chladného vzťahu žiakov ku knihám.

Všadeprítomné informačné a komunikačné technológie a výtvarníky elektroniky ako 3D domáce televízory či 5D kiná a mnohé iné spôsobili, že mladí ľudia o to viac preferujú pozrieť si častokrát príšerne nadabovaný film namiesto toho, aby siahli po rovnomennej knihe, v ktorej literárni veľikáni precízne zvažili každé jedno slovo.

Žiaci čítanie považujú za oštaru a za stratu času. Mnohokrát sa sťažujú, že musia čítať niečo, čomu vôbec nerozumejú a čo je na míle vzdialené od ich sveta. Okrem iného je to aj stratou empatie, čo mnohí psychológovia tiež pripisujú neosobnej komunikácii cez rôzne internetové komunikačné nástroje.

Je všeobecne známe, že čítanie beletrie má pozitívny vplyv na rozvoj mnohých aspektov ľudského intelektu. Počnúc slovnou zásobou a osvojovaním si jazykového systému cez komunikačné zručnosti a rozvoj emocionálnej inteligencie až po priame rozširovanie vedomostí a poznatkov. Bohužiaľ, o toto všetko je naša nečítajúca mládež ochudobňovaná a je to čoraz viac cítiť.

Okrem toho, že väčšina žiakov nečíta krásnu literatúru, ďalší závažný problém vidím v tom, že žiaci často nerozumejú tomu, čo čítajú a teda nevedia čítať s porozumením. V takomto prípade majú žiaci spravidla problém na všetkých vyučovacích predmetoch a o to viac na cudzích jazykoch, kde je situácia pre žiaka ešte náročnejšia, keďže musí byť schopný porozumieť prečítanému v cudzom jazyku.

V druhej kapitole tejto práce sa venujem práve aktivitám na rozvoj čitateľskej gramotnosti a čítania s porozumením na hodinách anglického jazyka.

1.3 Čitateľská gramotnosť žiakov na našej škole

Učím na gymnáziu s osemročnou aj štvorročnou formou štúdia. Vek mojich žiakov sa pohybuje od 12 rokov do 18-19 rokov.

Bohužiaľ, musím konštatovať, že naši žiaci vo všeobecnosti čítajú veľmi málo. Mnohí z nich nevidia zmysel v čítaní krásnej literatúry. Je veľmi ťažké donútiť žiakov niečo prečítať a aj školská knižnica väčšinou zíva prázdnotou. V súčasnej informačnej dobe si žiaci takmer každú potrebnú informáciu s ľahkosťou vyhľadajú na internete, prečítajú si v lepšom prípade skrátenú internetovú verziu knihy, alebo väčšinou len jej zhrnutie, prípadne si pozrú film. Je takmer nemožné im vysvetliť akými rôznymi spôsobmi čítanie vplýva na ich celkový vývoj a prečo je pre nich prospešné.

Ešte závažnejšie však je, že žiaci častokrát nesprávne interpretujú text, prípadne zadanie, čo sa následne prejaví v nesprávnom riešení zadanej úlohy. Nízka úroveň čitateľskej gramotnosti je teda problémom na všetkých predmetoch. A výrazne obmedzuje celkový rozvoj, napredovanie žiakov.

Myslím si, že situácia na našej škole nie je výnimočná a zistenia PISA považujem za alarmujúce.

Faktom je tiež, že práca s textom a s literatúrou už nie je len záležitosťou hodín slovenského jazyka. Využívanie rôznych typov textov môže výrazne obohatiť aj vyučovanie cudzích jazykov. Čítanie sa snažím zakomponovať aj do hodín anglického jazyka. Mojm cieľom je motivovať žiakov k čítaniu prostredníctvom krátkych úryvkov z literárnych diel, ale tiež prácou s inými textami ako sú novinové články, krátke anekdoty, informatívne texty a i.

Som toho názoru, že je užitočnejšie a prospešnejšie pre žiakov ak si reálne prečítajú dielo, hoci aj menej známeho súčasného autora, ako keď si niečo z tvorby známych autorov spracujú podľa opisov z internetu. Vzhľadom na to, že žiaci takmer vôbec nečítajú, považujem za vhodnejšie priblížiť im čítanie tak, že im dáme prečítať niečo aktuálne, ľahké, svieže a blízke ich svetu. Čítanie niečoho vážnejšieho a ťažkého by pravdepodobne nemalo úspech a žiaci by to vzdali ešte skôr, ako by knihu otvorili.

1.4 Tipy na rozvoj čitateľskej gramotnosti

Každý učiteľ by sa mal snažiť priložiť ruku k dielu, nečakať na prevratné koncepcie a instantné riešenia problému nízkej čitateľskej gramotnosti. Verím, že každá troška pomôže a preto by sme mali mať stále na zreteli rozvoj čitateľskej gramotnosti našich žiakov.

V prvom rade musíme byť dôslední a vyžadovať od žiakov, aby sa sústredili na to, čo čítajú.

- Ak je hodina orientovaná na prácu s textom z učebnice, rozoberám ten text so žiakmi so všetkých uhlov pohľadu. Vopred si prichystám synonymické výrazy pre slovnú zásobu, o ktorej predpokladám, že ju žiaci nebudú poznať. Hodinu začíname rozohrievacou aktivitou s týmito dvojicami výrazov (neznámy výraz a jeho jednoduchší ekvivalent). Na interaktívnej tabuli spájajú dvojice výrazov - postupne vylučujú a pospájajú čo vedia - forma práce je riadená diskusia. Zvyšné neznáme výrazy opisujem po anglicky tak, aby prišli na to, aký je známejší ekvivalent. Potom sa pýtam žiakov, o čom asi bude text obsahujúci výrazy, ktoré sme si vysvetľovali. Žiaci hádajú, zároveň už majú zautomatizované vyjadrovanie pravdepodobnosti v angličtine (It could be, It might be...).

Až potom otvoríme učebnice a začíname prácu s obrázkami. Žiaci detailne opisujú obrázky, ja im kladiem doplňujúce otázky. Keď už opíšeme všetky obrázky, znovu sa ich spýtam, o čom asi bude text a žiaci doplnia svoje predstavy o texte o novo získané vedomosti, resp. domnienky z obrázkov. V tomto momente, asi po 15 minútach z hodiny sa prvýkrát dostávame k textu a žiaci už majú pomerne dobrý obraz o jeho obsahu. Pokiaľ mám k dispozícii nahrávku celého textu, pustím žiakom nahrávku a upriamim ich pozornosť na výslovnosť.

Potom text znovu čítame po krátkych častiach. Jeden žiak prečíta kúsok z textu a ďalší stručne svojimi slovami zosumarizuje informáciu, ktorú sme práve prečítali.

Na záver hodiny sa venujeme otázkam, ktoré preverujú porozumenie textu (ak nie sú súčasťou učebnice, tak si ich vopred pripravím). Žiaci majú buď odpovedať na otvorené otázky, alebo určiť, či je výpoveď pravdivá, alebo nepravdivá - v tomto prípade vždy nepravdivé výpovede aj opravíme. Tieto úlohy sú už potom pre žiakov ľahko zvládnuteľné a zažívajú pozitívny pocit z pochopenia textu.

- Osvedčilo sa mi vybrať so žiakmi krátku poviedku a čítať ju na hodinách. Stanovili sme si, že na konci hodiny venujeme 5 - 7 minút čítaniu poviedky, ktorú si žiaci vybrali. Táto aktivita sa dá robiť aj na nízkych úrovniach, keď používame zjednodušené čítanie napríklad od vydavateľstiev Penguin alebo Longman. Celá čítacia aktivita si vyžaduje tak 7 - 10 minút z hodiny. Keď sa výber podarí a žiakom sa kniha páči, mám overené, že na prvých 30 minútach pracujú s vyšším nasadením, aby sme stihli čítať. Toto čítanie robím tak, že si hodinu vopred určíme kto bude čítať - snažím sa, aby to bolo dobrovoľné. Študent, ktorý bude čítať si prefotí pasáž, ktorú bude čítať, doma si to pripraví a potom prečíta na hodine. Prečítame tak 1 - 1,5 strany na jednej hodine. Posledné 2 - 3 minútky z času, ktorý si vyhradím na aktivitu venujem tomu, že si overím, že všetci žiaci pochopili základnú dejovú líniu, aby sa nikto v čítaní nestratil. Odmenou je, keď mi potom prídu žiaci povedať, že si zohnali inú knihu od toho autora a že si ju prečítali, alebo hoci aj prejavovaný záujem žiakov o to, čo práve čítame. Dôležité je vybrať ľahké príjemné čítanie, prípadne niečo humorné, aby sme pritiahli záujem žiakov.

- Ďalšou zaujímavou aktivitou je, že čítam žiakom krátke vtipné anekdoty (čerpám ich väčšinou z internetu). Žiaci počúvajú a následne sa snažia príbeh prerozprávať.

- Výbornou aktivitou na precvičovanie čítania s porozumením sú hlavolamy. Na konci hodiny premietnem žiakom hlavolam v anglickom jazyku na tabuľu a oni sa ho snažia vyriešiť.

Niekoľko hlavolamov uvádzam v prílohe č. 1.

- Žiaci veľmi radi pracujú aj s textami moderných piesní. Texty piesní môžeme napísať veľkým písmom na papier (môže byť rôznych farieb) a potom ich rozstrihať po veršoch alebo dvojveršiach. Písmo musí byť dostatočne veľké, aby ho všetci žiaci dobre videli. Posadáme si do kruhu, aby žiaci na seba navzájom videli. Úlohou žiakov je po pustení pesničky dvíhať svoju časť textu vždy vtedy, keď ju započujú. Keď si to tak dvakrát vyskúšajú pousádzajú sa tak, aby text na seba nadväzoval a pustíme si pesničku poslednýkrát. Keďže žiaci dvíhajú papiere tesne za sebou, vznikne pekný efekt vlny. Keď sa podarí výber pesničky, žiaci si ju sami pospevujú počas aktivity.

- Dôležité je tiež, aby sa žiaci cítili v učebni príjemne. Snažme sa im učebne vyzdobiť ich prácami, osviežiť usporiadaním lavíc, peknými kvetmi, či iným prvkom. Ja mám k dispozícii učebňu, kde sú stoly rozmiestnené do tvaru písmena U (stále sa vo vnútri "učka" pohybujem a mám presný prehľad o tom, čo žiaci robia a tesný kontakt s nimi, keďže ma od každého z nich delí len šírka lavice). Žiaci majú na stoličkách vankúše. Okrem toho je učebňa moderne vybavená a je aj útulná, sú v nej kvety a pekné textilné závesy. Žiaci sem chodia radi. Vankúše na stoličkách sú takým spestrením. Používame ich pri rôznych neformálnych formách vyučovania - napríklad keď zväžim, že to aktivitu osvieži, žiaci si vezmú vankúše a posadajú na zem.

- Netradičné aktivity na podporu čítania realizujeme aj v teréne – teda mimo učebne, napríklad v našom mestskom parku, ale to by bolo na samostatnú OPS.

Veľmi dobré výsledky prináša aj každoročná exkurzia do Londýna, kde žiaci plnia v meste rôzne napísané úlohy, pri ktorých musia rozumieť indíciám.

Okrem toho navštevujeme Britské centrum v Banskej Bystrici, kde si pracovníci centra pre nás pripravujú vždy množstvo zaujímavých aktivít. Vedia tiež pripraviť krátke workshopy na rôzne komunikačné kompetencie podľa požiadavky.

- Snažíme sa tiež do školy priviesť rôznych rodených hovoriacich. Za posledné dva roky sa nám takto podarilo zrealizovať besedu o rock&rolle aj besedu o histórii filmu s rodenou lektorkou z Anglicka. Aj pracovníci z Britských centier sú ochotní navštíviť školu a vždy keď sme ich požiadali, aby sa zamerali na určitú oblasť (napr. čítanie) vyšli nám ochotne v ústrety.

Myslím si, že nemusíme vymýšľať svetoborné sofistikované aktivity na to, aby sme dokázali prispieť k rozvoju čitateľských zručností našich žiakov. V princípe si myslím, že je dôležité, aby sme vymysleli také aktivity, aby boli žiakom blízke (skúšam sa pozerieť na aktivitu ich očami, diskutujem s nimi o aktivitách, ktoré robíme a snažím sa ich vylepšovať). V neposlednom rade si musíme uvedomiť, že vzbudiť u žiakov záujem o knihu a podnietiť ich k čítaniu je dlhodobý proces a mali by sme byť vytrvalí a precízni.

Aktivity by mali žiakov osloviť a zaujať. Mali by byť realizované skôr formou hry, či prostredníctvom inej skôr neformálnej aktivity. Žiaci by sa na ne mali tešiť, ale ani prípadný neúspech na začiatku by nás nemal odradiť.

Moja osobná skúsenosť je, že keď pripravím dobrú aktivitu, žiaci sa na ňu tešia, prvú časť hodiny, ktorú venujeme štandardnému učivu pracujú výrazne efektívnejšie, lebo chcú stihnúť aktivitu na záver hodiny. A tiež preto, lebo vedia, že ak nebudú pracovať dobre, alebo ak nestihneme prebrať naplánované učivo, k aktivite sa nedostaneme. To je jasné pravidlo.

Uvedené tipy na krátke aktivity, ktoré nezaberú viac ako 10 minút na konci hodiny vnímam ako veľmi účinný motivačný faktor a ako nenásilnú, príjemnú formu upútania pozornosti žiakov na čítanie.

2 PRACOVNÉ LISTY

Nasledujúce pracovné listy sú zamerané na rozvoj čitateľských zručností žiakov. Použité texty sú veľmi krátke literárne útvary (napríklad bájky a anekdoty), krátke slohové útvary (úvaha, rozprávanie) a texty neliterárneho charakteru (informačné texty). Tieto útvary som zvolila vzhľadom na obmedzený priestor práce OPS, kde nie je možné uvádzať rozsiahle úryvky z literárnych diel. Uvedené texty sú pre žiakov aktuálne a pútavé a radi s nimi pracujú.

Súčasťou každého pracovného listu je aj metodický list pre učiteľa.

2.1 Pracovní list č. 1

Part A - Pre-reading discussion

1. Discuss on the following questions:

- Have you ever thought of something that happened to you as of something bad and later it turned to be good?
- Explain the proverb All's well that ends well.
- Can you find something good on the bad things that happen to you or to someone you know? - Tell the class.

2. Use monolingual dictionaries. Try to explain the meaning of the following words: *rabies, anticipation, quarantine, dash, stomp, misfortune, blessing.* Can you think of another words that mean the same?

Part B - Reading

1. Read the story about the Clark family carefully.

A Tragedy Or a Blessing?

Years ago in Scotland, the Clark family had a dream. Clark and his wife worked and saved, making plans for their nine children and themselves to travel to the United States. It had taken years, but they had finally saved enough money and had gotten passports and reservations for the whole family on a new liner to the United States.

The entire family was filled with anticipation and excitement about their new life. However, seven days before their departure, the youngest son was bitten by a dog. The doctor sewed up the boy but hung a yellow sheet on the Clarks' front door. Because of the possibility of rabies, they were being quarantined for fourteen days.

The family's dreams were dashed. They would not be able to make the trip to America as they had planned. The father, filled with disappointment and anger, stomped to the dock to watch the ship leave - without the Clark family. The father shed tears of disappointment and cursed both his son and God for their misfortune.

Five days later, the tragic news spread throughout Scotland - the mighty Tittanic had sunk. The unsinkable ship had sunk, taking hundreds of lives with it. The Clark family was to have been on that ship, but because the son had been bitten by a dog, they were left behind in Scotland.

When Mr. Clark heard the news, he hugged his son and thanked him for saving the family. He thanked God for saving their lives and turning what he had felt was a tragedy into a blessing.

Part C - Post-reading activities

1. Answer the questions:

- a) Where did the Clark family live?
- b) What was the dream of the Clark family?
- c) How long have they been saving to make their dream come true?
- d) What happened a week before their departure?
- e) What did the yellow sheet on Clark's front door mean?
- f) Why wasn't it possible to realize their dream?
- g) Why did Mr. Clark thank his son?

2. Divide into five groups. Each group reads one paragraph once more. In groups try to write one sentence that best summarizes your paragraph. Share with the others.

3. In groups draw a picture that best describes your paragraph in the frame below.

4. Retell the story based on the pictures.

Extension:

Search the web for some other interesting life-stories connected to the Titanic. Present to the class.

METODICKÝ LIST K PL Č. 1			
PREDMET	ANGLICKÝ JAZYK/CVIČENIA Z ANGLICKÉHO JAZYKA		
ČAS 45 min.	TRIEDA /SKUPINA	DÁTUM	HODINA Č.
TEMATICKÝ CELOK	rodina, cestovanie, zdravie a choroby		ÚROVEŇ A2/B1
TYP AKTIVITY	čítanie s porozumením, textové úlohy		
CIELE	Rozvoj čítania s porozumením Nácvik analýzy textu Vyhľadávanie špecifických informácií v texte Motivácia k čítaniu		
METÓDY A FORMY PRÁCE	Individuálne, skupinové, diskusia, analýza, rozbor slovnej zásoby, prerozprávanie príbehu		
PRIEBEH	<p>Úvod vyučovacej hodiny</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Začať diskusiu na základe otázok v PL (PART A), uviesť vlastný príklad pre ilustráciu. Viest' diskusiu, podnecovať žiakov k rozprávaniu. 2. Práca s výkladovým slovníkom – oboznámenie sa s náročnejšou slovnou zásobou z textu. Napíšeme synonymické dvojice na tabuľu. 3. Žiaci čítajú nahlas text. (PART B) Priebežne zastavujeme, sledujeme, či žiaci rozumejú, vysvetľujeme neznámu slovnú zásobu. 4. Žiaci odpovedajú na otázky k textu (PART C /1). 5. Rozdelíme žiakov do skupín, každej skupine pridáme jeden odsek. Úlohou žiakov je napísať vetu, ktorá by čo najlepšie zhrnula ich odstavec. 6. Následne ich vyzveme, aby nakreslili obrázok, ktorý vyjadrí obsah ich odstavca čo najdetailnejšie. 7. Pozbierame kresby a zavesíme ich na tabuľu. Vyzveme žiakov, aby na základe kresieb prerozprávali príbeh. 8. Časť Extension môžeme dať žiakom na domácu úlohu. 		
POMÔCKY	PL pre každého žiaka, krieda, tabuľa, magnet/krátkodobá lepiaca hmota na upevnenie kresieb		

2.2 Pracovní list č. 2

1. Read the text attentively. Fill the missing sentences to the text from the list below: There is one extra sentence that you will not need.

- A *and the view from restaurants was picturesque beyond description 02*
- B *and new life returned to the village in the Alps. 07*
- C *he patrolled the hills, 01*
- D *The mill wheels moved more slowly 05*
- E *they decided to continue X*
- F *a slimy film covered sections of the water along the banks 04*
- G *they rehired the old keeper of the spring 06*
- H *Why do we keep him on year after year 03*

The Keeper of the Spring

The Keeper of the Spring was a quiet forest dweller who lived high above an Austrian village along the eastern slope of the Alps.

The old gentleman had been hired many years earlier by a young town councilman to clear away the **debris** from the pools of water up in the mountain crevices that fed the lovely spring flowing through their town. With faithful, silent regularity, **01**_____ removed the leaves and branches, and wiped away the silt that would otherwise have **choked** and contaminated the fresh flow of water. The village soon became a popular attraction for vacationers. Graceful swans floated along the crystal clear spring, the mill wheels of various businesses located near the water turned day and night, farmlands were naturally **irrigated**, **02**_____

Years passed. One evening the town council met for its semiannual meeting. As they reviewed the **budget**, one man's eye caught the salary figure being paid the obscure keeper of the spring. Said the keeper of the purse, "Who is the old man? **03**_____? No one ever sees him. For all we know, the strange ranger of the **hills** is doing us no good. He isn't necessary any longer." By an unanimous vote, they **dispensed** with the old man's services.

For several weeks, nothing changed.

By early autumn, the trees began to shed their leaves. Small branches snapped of and fell into the pools, **hindering** the rushing flow of sparkling water. One afternoon someone noticed a slight yellowish-brown tint in the spring. A few days later, the water was much darker. Within another week, **04**____, and a foul odor was soon detected. **05**____, some finally ground to a halt. Swans left, as did the tourists. **Clammy** fingers of disease and sickness reached deeply into the village.

Quickly, the embarrassed council called a special meeting. Realizing their gross error in judgment, **06**____, and within a few weeks, the **veritable** river of life began to clear up. The wheels started to turn, **07**_____.

Never become discouraged with the seeming smallness of your task, job, or life. The key to accomplishment is believing that what you can do will make a difference.

2. Look up the highlighted words in the dictionary.

Which word classes do they belong to? Fill the table with the highlighted words as well as with other words that are unknown for you and look them up.

Nouns	Adjectives	Adverbs	Verbs

3. Decide whether the following statements are true, false or not stated. Write T/F/NS next to each statement.

- a) The keeper of the spring took care of the environment. _____
- b) The village offered many modern attractions for children. _____
- c) Everybody in the village knew the keeper of the spring. _____
- d) The town council regretted that the keeper of the spring had been dismissed. _____
- e) The nature got worse when the old man left. _____

f) Everybody in the village was very sad. _____

4. FILL IN THE STORY MAP

Story Map

Name _____

Story Title _____

Setting

Where?

When?

Main Characters

Problem

Event 1

Event 2

Event 3

Resolution

METODICKÝ LIST K PL Č. 2			
PREDMET	ANGLICKÝ JAZYK/CVIČENIA Z ANGLICKÉHO JAZYKA		
ČAS 45 min.	TRIEDA /SKUPINA	DÁTUM	HODINA Č.
TEMATICKÝ CELOK	Environment, role-models and heroes		ÚROVEŇ B2
TYP AKTIVITY	čítanie s porozumením, textové úlohy		
CIELE	Rozvoj čítania s porozumením Analýza textu Vyhľadávanie špecifických informácií v texte Motivácia k čítaniu		
METÓDY A FORMY PRÁCE	Individuálne, skupinové, diskusia, analýza, rozbor slovnej zásoby, prerozprávanie príbehu, počúvanie s porozumením		
PRIEBEH	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vyzveme žiakov, aby si text prečítali pre seba (v tichosti) a aby identifikovali nosné myšlienky. 2. Začneme krátku diskusiu o texte, zhrnieme hlavné body. 3. Prečítame si vety, ktoré sú vyňaté z textu (cvičenie 1). 4. Text čítame so žiakmi postupne. Zastavujeme sa po jednotlivých odsekoch, objasníme slovnú zásobu, zhrnieme hlavnú myšlienku. 5. Žiaci dopĺňajú do textu chýbajúce vety. 6. V 2. cvičení povzbudzujeme žiakov, aby si zapísali pre nich neznáme slová a zvýraznené slová do tabuľky podľa jednotlivých slovných druhov. 7. V cvičení 3 určujeme, či sú vety pravdivé, nepravdivé, alebo či sa informácia v texte nenachádza. V prípade, že sú vety nepravdivé, vyzveme žiakov, aby ich opravili. 8. Na základe diagramu v úlohe č. 4 si spoznámkujeme príbeh. 		
POMÔCKY	PL pre každého žiaka, krieda, tabuľa, tento metodický list		
POZNÁMKY	Kľúč správnych riešení – cvičenie 1: 1C, 2A, 3H, 4F, 5D, 6G, 7B Cvičenie 2: a – T, b – NS, c – F, d – T, e – T, f – NS		

2.3 Pracovní list č. 3

The Boatman

A scholar asked a boatman to row him across the river. The journey was long and slow. The scholar was bored. "Boatman," he called out, "Let's have a conversation." Suggesting a topic of special interest to himself, he asked, "Have you ever studied phonetics or grammar?"

"No," said the boatman, "I've no use for those tools."

"Too bad," said the scholar, "You've wasted half your life. It's useful to know the rules."

Later, as the rickety boat crashed into a rock in the middle of the river, the boatman turned to the scholar and said, "Pardon my humble mind that to you must seem dim, but, wise man, tell me, have you ever learned to swim?"

"No," said the scholar, "I've never learned. I've immersed myself in thinking."

"In that case," said the boatman, "you've wasted all your life. Alas, the boat is sinking."

The Monkey and The Pea

(A Tale from India)

The King of Benares was out on a hunting trip with his wise counselor. They stopped to feed their horses some peas. Suddenly a young monkey darted down a tree and scooped a huge handful of peas out of the feeding trough.

Halfway back up the tree one pea fell from the monkey's furry hands and, in a desperate attempt to catch it, the monkey dropped all the peas he was carrying.

Peas scattered on the ground and the horses ate them. The monkey climbed back up the tree empty-handed and sat sadly on a branch.

The King and his wise counselor watched this episode with amusement. The counselor chuckled, "Great King, when far too greedy you be, remember that monkey and the pea."

1. Work in 2 groups. Group A – read The Boatman.

Group B – read The Monkey and The Pea.

2. Act the story to the class. Follow these rules:

- Identify the characters
- Try to create short conversations between the characters
- Divide the tasks between the members of the group
- Apply the conversations and act the story
- Be helpful, do your best! Remember that the other group doesn't know the story at all.

3. After the performanes each group retells the story of the other group.

4. Find words from the text that have the same meaning as the following words:

The Boatman		The Monkey and The Pea	
Throw away		Run	
Modest		Take	
To take across the river		Effort	
Instrument		Advisor	
Principles		Entertainment	
Unstable		Disperse	
Man of letters		Fistful	
Naive		Giggle	
Intelligent		Mean	

METODICKÝ LIST K PL Č. 3			
PREDMET	ANGLICKÝ JAZYK/CVIČENIA Z ANGLICKÉHO JAZYKA		
ČAS 90 min.	TRIEDA /SKUPINA	DÁTUM	HODINA Č.
TEMATICKÝ CELOK	Culture, Literature, Reading books		ÚROVEŇ A2/B1
TYP AKTIVITY	Čítanie s porozumením, práca s textom, rolové hry		
CIELE	Rozvoj čítania s porozumením Analýza textu Vyhľadávanie špecifických informácií v texte Motivácia k čítaniu		
METÓDY A FORMY PRÁCE	Individuálne, skupinové, diskusia, analýza, rozbor slovnej zásoby, prerozprávania príbehu, počúvanie s porozumením, rolové hry		
PRIEBEH	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozdelíme žiakov do dvoch skupín. 2. Vysvetlíme žiakom, že každá skupina bude spracovávať iný text a že bude potrebné, aby pracovali so všetkými detailmi z textu. 3. Žiaci si vypracujú stručnú osnovu svojho príbehu. 4. Žiaci si pripravujú jednotlivé konkrétne repliky, aby mohli text prerozprávať. Žiaci si rozdelia role a učia sa svoje repliky. 5. Požiadame žiakov, aby si svoje repliky do budúcej hodiny osvojili a vyzveme ich, aby si priniesli rôzne rekvizity na divadielko, ktoré budú hrať na budúcu hodinu. <hr/> <p>Pokračujeme na ďalšiu hodinu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Každá skupina zahrá svoje predstavenie – svoje prevedenie textu. 7. Každá skupina následne prerozpráva príbeh druhej skupiny. 8. Rozpútame diskusiu a priradíme k slovám v 4. cvičení ich ekvivalent z textov. 9. Ak nám zvýši čas, môžu žiaci prerozprávať bájku podľa vlastného výberu. 		
POMÔKY	PL pre každého žiaka, krieda, tabuľa, tento metodický list		
POZNÁMKY			

2.4 Pracovní list č. 4

Part A - Pre-reading discussion

1. Look at the pictures. Describe them. What do you think will be the topic of today's article? What do you know about the topic? - Would you like to have this car? Or would you prefer any other? Discuss.

Part B - Reading

2. Read the text attentively.

The legendary Mini

(Part 1) If you know about cars, the "Mini" is a legend; and in that legend there is one very special type of Mini that is an even bigger legend; the Mini Cooper.

An original Mini Cooper

The original "Mini", which first came out in 1959, *remained* in production for over 40 years - an incredible success story in the rather unsuccessful modern British car industry. And for most of that time, the most exciting Mini of them all was the Cooper.

During the 1960's in particular, the Mini Cooper was the car of the stars. Mini Coopers won the Monte Carlo Rally four times *in a row*, from 1964 to 1967 (though the 1966 result was contested); they also won races and other rallies *throughout* the world. Everyone, film stars, pop stars, sports stars, wanted to have a Mini - *preferably* a Mini Cooper.

(Part 2) The production of Mini Coopers *ceased* in the 1970's, but people kept wanting them; so the Cooper Car Company - who designed and made Cooper engines for the Mini - sold conversion *kits*, to change ordinary Minis into Mini Coopers.

In the 1990's - after 17 years - Rover (who then owned the Mini *marque*) brought back the Mini Cooper, and new Mini Coopers again rolled off the production line. As before,

they were all quickly *snapped up* by *keen* buyers - proving that the legend was still very much alive!

Nevertheless, when production of the old Mini came to a stop, that meant the end of the line for the original Mini Cooper; but not *for long*!

(Part 3) BMW, who had taken over Rover, had already decided to bring out a new Mini, and with it a new Mini Cooper!

The new Mini Cooper was thus *launched* on 1st December 2001, and within a few days all the original *batch* of cars had been sold! All over the world, racing teams were desperate to *get hold of* one of the new cars, and to be the first to revive a great legend on the race track or in rallies. And the new Mini Cooper has played a big role in some recent films, such as the remake of the "Italian Job".

The new ordinary Mini has certainly *achieved* the same commercial and popular success as its ancestor; there are waiting lists for the new cars in many countries, including the USA! The legend of the Mini is now over fifty years old; and it is still going strong !
Why Cooper?

(Part 4) The Cooper Works is one of several small British companies, which have a high reputation in the world of motor engineering.

Other similar companies include McLaren and Williams (for Formula 1 cars), or Morgan and Lotus for sports cars.

The Cooper Car Company was started by Charles Cooper and his son John, just after the Second World War. Coopers specialised in building high performance cars for racing and motor sport - from Formula 1 to rally cars. They were in fact the biggest of the post-war "privateers", small companies who designed and built racing cars for private individuals. One of their *customers* was Stirling Moss, the great F1 champion.

Today both John and Charles Cooper are dead; but Michael Cooper, John's son, is still in the company, helping to keep up its long reputation.

Part C - Post-reading activities

1. Find the words in italics and replace them with another words.

2. Work in four groups. Each group reads one part and writes a short summary (2-3 sentences) on the board. All students copy all the summaries.

3. Work on your own. Create 4 questions about the text. Try to have original questions.

4. Ask your questions to the class.

METODICKÝ LIST K PL Č. 4			
PREDMET	ANGLICKÝ JAZYK/CVIČENIA Z ANGLICKÉHO JAZYKA		
ČAS 45 min.	TRIEDA /SKUPINA	DÁTUM	HODINA Č.
TEMATICKÝ CELOK	Veda a technika, Cestovanie		ÚROVEŇ B2
TYP AKTIVITY	Práca s textom, čítanie s porozumením		
CIELE	Rozvoj čítania s porozumením Analýza textu Vyhľadávanie špecifických informácií v texte Motivácia k čítaniu		
METÓDY A FORMY PRÁCE	Individuálne, skupinové, diskusia, analýza, rozbor slovnej zásoby, prerozprávanie príbehu, počúvanie s porozumením.		
PRIEBEH	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upútame pozornosť žiakov na obrázky. Detailne opíšu, čo vidia na obrázkoch. 2. Kladieme podporné otázky: Kde asi auto je? Kto je vlastníkom? Kam práve ide? Koľko asi to auto stojí? Kto je výrobca? Aký typ ľudí preferuje takéto autá? Čím je auto výnimočné? A iné. 3. Postupne čítame text a spracovávame slovnú zásobu. 4. Rozdelíme žiakov do 4 skupín. Každá skupina stručne zhrnie svoju časť textu a napíše na tabuľu heslovité poznámky. – Tabuľu rozdelíme na 4 časti aby boli poznámky usporiadané. 5. Všetci žiaci si odpíšu krátke zhrnutie. 6. Žiaci si vymyslia otázky k textu. Motivujeme ich, aby si vymysleli čo najoriginálnejšie otázky. 7. Postupne si žiaci navzájom kladú otázky a odpovedajú na ne. 		
POMÔKY	PL pre každého žiaka, krieda, tabuľa, tento metodický list		
POZNÁMKY			

2.5 Pracovní list č. 5

The Lion & The Rabbit

The animals of the forest made a bargain with a ferocious lion who killed for pleasure.

It was agreed that one animal each day would willingly come to the ferocious lion's den to be his supper and, in turn, the lion would never hunt again.

The first to go to the lion's den was a timid rabbit, who went slowly.

"Why are you late?" the lion roared when the rabbit arrived.

"I'm late because of the **other** lion," said the rabbit.

"In **my** jungle? Take me to this other lion."

The rabbit led the lion to a deep well and told him to look in.

The lion saw his own reflection in the water and roared!

The sound of his roar bounced right back at him as an echo.

"I alone am king of this jungle," he roared again.

His echo answered him, "I alone am king of this jungle."

With that, the lion became so enraged, he charged into the deep well with a great splash!

The lion attacked his own reflection and was never heard from again.

METODICKÝ LIST K PL Č. 5

PREDMET	ANGLICKÝ JAZYK/CVIČENIA Z ANGLICKÉHO JAZYKA		
ČAS 45 min.	TRIEDA /SKUPINA	DÁTUM	HODINA Č.
TEMATICKÝ CELOK	Kniha, priateľ človeka, bájky		ÚROVEŇ B1
TYP AKTIVITY	Práca s textom, čítanie s porozumením		
CIELE	Rozvoj čítania s porozumením Analýza textu Vyhľadávanie špecifických informácií v texte Motivácia k čítaniu		
METÓDY A FORMY PRÁCE	Individuálne, skupinové, diskusia, analýza, rozbor slovnej zásoby, prerozprávanie príbehu, počúvanie s porozumením,		
PRIEBEH	1. Text rozstriháme a každému žiakovi dáme jeden ústrižok. Žiaci si posadajú (alebo povstávajú) do kruhu a postupne čítajú svoje ústrižky. Snažia sa zoradiť ústrižky tak, aby vytvorili príbeh. Kým sa správne zoradia, bude treba jednotlivé ústrižky niekoľkokrát prečítať. 2. Učiteľ usmerňuje žiakov.		
POMÔKY	Ústrižok s textom pre každého žiaka, tento metodický list		
POZNÁMKY	<p>Text: The Lion & The Rabbit</p> <p>The animals of the forest made a bargain with a ferocious lion who killed for pleasure. It was agreed that one animal each day would willingly come to the ferocious lion's den to be his supper and, in turn, the lion would never hunt again. The first to go to the lion's den was a timid rabbit, who went slowly. "Why are you late?" the lion roared when the rabbit arrived. "I'm late because of the other lion," said the rabbit.</p> <p>"In my jungle? Take me to this other lion." The rabbit led the lion to a deep well and told him to look in. The lion saw his own reflection in the water and roared! The sound of his roar bounced right back at him as an echo. "I alone am king of this jungle," he roared again. His echo answered him, "I alone am king of this jungle." With that, the lion became so enraged, he charged into the deep well with a great splash! The lion attacked his own reflection and was never heard from again.</p>		

ZÁVER

Vieme, že je nevyhnutné rozvíjať u žiakov čitateľskú gramotnosť, avšak ak chceme vychovať mladých ľudí pripravených pre život v Európe, rozvíjať čitateľskú gramotnosť neprislúcha len hodinám slovenského jazyka. Naši žiaci potrebujú byť schopní čítať s porozumením aj v cudzích jazykoch. OPS popisuje aktivity na rozvoj čítania s porozumením na hodinách anglického jazyka na gymnáziu.

Popísané skúsenosti môžu však rovnako dobre využiť pedagógovia na iných stredných školách, jazykových školách a kurzoch ako aj všetci študenti, ktorí budú z anglického jazyka maturovať. Toto číslo v dnešnej dobe nie je zanedbateľné, keďže anglický jazyk je v súčasnosti jedným z najviac študovaných a volených jazykov a je to komunikačný prostriedok, ktorý mladým ľuďom otvára brány do sveta.

Rozumieť prečítanému je pre všetkých učiacich sa nesmierne dôležité, pretože bez pochopenia úlohy neexistuje správne riešenie a len nachádzaním riešení sa mladí ľudia môžu stať prínosom pre spoločnosť.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. TUREK, I. 2010. DIDAKTIKA. Iura Edition : Bratislava. 2010. 9788080783228
2. TUREK, I. 2014. Kvalita vzdelávania. Wolters Kluwer : Bratislava. 2014. ISBN 9788081680373

Internetové zdroje

3. Výskum PISA [online]. www.acer.edu.au [cit. 02.6.2014]. Dostupné na: <http://www.acer.edu.au/ozpisa/reading-literacy/>
4. Short stories and anecdotes [online]. www.storyarts.org [cit. 02.6.2014] www.storyarts.org/library/nutshell/stories.htm
5. The mini [online]. www.linguapress.com [cit. 02.6.2014]. Dostupné na: www.linguapress.com/mini-cooper.htm

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Hlavalamy

Príloha 2 Steve Jobs – text na spracovanie podľa PL č. 4

A Logic Question

You are shown two doors - one leading to hell and the second one to heaven and only the door guards know what is behind the doors. One guard is always lying and the other is always telling the truth (of course, you don't know who is lying). You can ask only one guard one question. What question can get you to heaven?

Fork in the Road

You are travelling down a country lane to a distant village. You reach a fork in the road and find a pair of identical twin sisters standing there.

- One standing on the road to village and the other standing on the road to neverland (of course, you don't know or see where each road leads).
- One of the sisters always tells the truth and the other always lies (of course, you don't know who is lying).
- Both sisters know where the roads go.

If you are allowed to ask only one question to one of the sisters to find the correct road to the village, what is your question?

Logic Problems In the Court of Law

You live on an island where there are only two kinds of people: the ones who always tell the truth (truth tellers) and those who always lie (liars). You are accused of crime and brought before the court, where you are allowed to speak only one sentence in your defense. What do you say in each of the following situations?

- If you were a liar (the court does not know that) and you were innocent. And it is an established fact that a liar committed the crime.
- Same situation as above, but you are the one who committed the crime.
- If you were a truth teller (the court does not know that) and you were innocent. And it is an established fact that a truth teller committed the crime.
- If you were innocent and it is an established fact that the crime was not committed by a "normal" person. Normal people are that new immigrant group who sometimes lie and sometimes speak the truth. What sentence, no matter whether you were a truth teller, liar, or normal, can prove your innocence?

Nasledujúca príloha môže byť spracovaná ako alternatíva k textu o Mini v Pracovnom liste č. 4. Môžete postupovať podľa Metodického listu č. 4

Steve Jobs

Steve Jobs, the American businessman and technology visionary who is best known as the co-founder, chairman, and chief executive officer of *Apple Inc*, was born on February 24, 1955. His parents were two University of Wisconsin graduate students, Joanne Carole Schieble and Syrian-born Abdulfattah Jandali. They were both unmarried at the time. Jandali, who was teaching in Wisconsin when Steve was born, said he had no choice but to put the baby up for adoption because his girlfriend's family objected to their relationship.

The baby was adopted at birth by Paul Reinhold Jobs (1922–1993) and Clara Jobs (1924–1986). Later, when asked about his "adoptive parents," Jobs replied emphatically that Paul and Clara Jobs "were my parents." He stated in his authorized biography that they "were my parents 1,000%." Unknown to him, his biological parents would subsequently marry (December 1955), have a second child, novelist Mona Simpson, in 1957, and divorce in 1962.

The Jobs family moved from San Francisco to Mountain View, California when Steve was five years old. The parents later adopted a daughter, Patti. Paul was a machinist for a company that made lasers, and taught his son rudimentary electronics and how to work with his hands. The father showed Steve how to work on electronics in the family garage, demonstrating to his son how to take apart and rebuild electronics such as radios and televisions. As a result, Steve became interested in and developed a hobby of technical tinkering. Clara was an accountant who taught him to read before he went to school.

Jobs's youth was riddled with frustrations over formal schooling. At Monta Loma Elementary school in Mountain View, he was a prankster whose fourth-grade teacher needed to bribe him to study. Jobs tested so well, however, that administrators wanted to skip him ahead to high school—a proposal his parents declined. Jobs then attended Cupertino Junior High and Homestead High School in Cupertino, California. During the following years Jobs met Bill Fernandez and *Steve Wozniak*, a computer whiz kid.

Following high school graduation in 1972, Jobs enrolled at Reed College in Portland, Oregon. Reed was an expensive college which Paul and Clara could ill afford. They were spending much of their life savings on their son's higher education. Jobs dropped out of college after six months and spent the next 18 months dropping in on creative classes, including a course on calligraphy. He continued auditing classes at Reed while sleeping on the floor in friends' dorm rooms, returning Coke bottles for food money, and getting weekly free meals at the local *Hare Krishna* temple

In 1976, Wozniak invented the *Apple I* computer. Jobs, Wozniak, and Ronald Wayne, an electronics industry worker, founded Apple computer in the garage of Jobs's parents in order to sell it. They received funding from a then-semi-retired Intel product-marketing manager and engineer Mike Markkula.

Through Apple, Jobs was widely recognized as a charismatic pioneer of the personal computer revolution and for his influential career in the computer and consumer electronics fields. Jobs also co-founded and served as chief executive of *Pixar Animation Studios*; he became a member of the board of directors of *The Walt Disney Company* in 2006, when Disney acquired Pixar.

Jobs died at his California home around 3 p.m. on October 5, 2011, due to complications from a relapse of his previously treated pancreatic cancer.